

Reguleringsmyndigheten for energi,
Middelthuns gate 29,
Postboks 5091, Majorstua
0310, Oslo
Oversendt via rme@nve.no

Deres referansenummer 202404121

Oslo 11.juni 2024

Hørings svar til høring evaluering av beregningsmetoder for effektflyt i faktisk nett

Samfunnsbedriftene Energi (SBE) er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for nær 150 energiselskap. Virksomhetene deltar i hele verdikjeden for energi, fra produksjon av fjernvarme, vann-, sol- og vindkraft, til distribusjon og omsetning av elektrisitet. Av disse representerer vi omtrent halvparten av nettselskapene i Norge, med en hovedvekt av de mindre og mellomstore.

Slik sett er endringer i rammevilkårene til nettselskapene, herunder den økonomiske reguleringen, av stor direkte betydning for våre medlemmer. Det er derfor viktig for oss å komme med våre innspill til regulator om temaet.

Oppsummering av våre innspill

Innledning

Samfunnsbedriftene Energi takker for muligheten til å levere innspill til Reguleringsmyndigheten for energi (RME) sin høring av evaluering av beregningsmetoder for effektflyt i faktisk nett.

Effektflyt er et tema som har blitt diskutert lenge av bransjen og regulator. Nok kraftnett og effekt er en viktig forutsetning for den grønne omstillingen og utviklingen av samfunnet.

Dagens regulering kan utsette det grønne skiftet

Samfunnsbedriftene Energi opplever at arbeidet med energi- og effektdistanse i hovedsak er et nybrottsarbeid. Vår oppfatning er at det er positivt at RME vil tenke nytt i forhold til reguleringsmodellen til nettselskapene. Energiomstillingen er en dynamisk prosess som krever at vi hele tiden er i stand til å se nye måter å tenke på og løse morgendagens oppgaver på. Slik sett mener SBE at dagens økonomiske reguleringsmodell, herunder inntektsrammemodellen, ikke står seg godt nok til de utfordringene som nettselskapene står ovenfor fremover.

Morgendagens kraftsystem vil ha mer desentralisert kraftproduksjon fra flere variable fornybare energikilder og med flere prosumenter. Samtidig må mange flere tilknyttes strømmettet om vi skal elektrisere og avkarbonisere Norge innen 2050. Totalt vil det stille store krav til strømmettet som kreve store investeringer fremover. Etter vårt syn, gir dagens inntektsrammemodell selskapene feil signaler for et slikt løft. I stedet gir reguleringen insentiv til å holde igjen med investeringer så lenge som mulig. Det kan få uheldige konsekvenser og

potensielt sett utsette hele det grønne skiftet. SBE mener man heller bør se på en reguleringsmodell som gir gode insentiver til å sikre nok nett i tide og dra Norge gjennom det grønne skiftet. Vi mener man som et første steg bør begynne med å snu vektingen av kostnadsgrunnlaget og kostnadsnormen.

Effektdistanse – riktig bruk av ressurser?

RME har i flere år snakket om bruk av energi- og effektdistanse, og hvordan det kan gi et bedre bilde av nettselskapenes oppgaver enn dagens oppgavevariabler. Det har blitt kommunisert at dette arbeidet er nærmere å kunne endre dagens oppgavevariabler. Vi oppfatter derimot at dette arbeidet er et godt stykke unna å kunne erstatte dagens oppgavevariabler i inntektsrammemodellen. Vi forstår det slik at arbeidet per dags dato ser på måter å samle inn relevante data, for deretter å analysere dataene, og til slutt evaluere resultatet, kvaliteten av dataene og analysen. Med andre ord, er vår opplevelse at det fortsatt stor usikkerhet knyttet til om arbeidet vil bære frukter i form av en bedre analyse av kraftnettet. SBE mener at det er svært viktig at regulator ikke hverken kommuniserer eller faktisk endrer rammebetingelse, før man har et svært godt faktagrunnlag og god innsikt om at det nye faktagrunnlaget gir en riktigere og bedre måte å vurdere oppgavene til nettselskapene. Det vil gi bedre forutsigbarhet. Per i dag, er vi ikke overbevist om at det er tilfelle.

SBE ser vi flere mulige bekymringsmomenter med effektdistanse som en ny oppgavevariabel. Eksempelvis, er det store forskjeller på hvordan en slik variabel vil kunne slå ut for by og bygd. Distriktene består av store arealer, hvor det kan være langt mellom de forskjellige uttakene. I tillegg har distriktene flere steder hvor nettet er bygget ut ifra daværende industri. Vår vurdering er at det vil slå dårligere ut for nettselskap i distriktene, som vi mener er feil. Det er uheldig om nettselskapene skal bli straffet i dag for historiske valg gjort for flere tiår siden. Nettselskapet er også pliktig å bygge linjer til alle som bor i grisgrendte strøk. Effekten som flyttes i spredtbygde strøk vil derfor være svært forskjellige fra mer bynære strøk per kilometer nett. Man kan også tenke seg hvordan effektdistanse kan slå ut feil for områder med mye sesongbasert aktivitet. Eksempelvis, vil hyttefelt måtte dimensjoneres for mye topplasten få ganger i året, men ha lavere effekt resten av tiden. Et annet eksempel, er skianlegg som krever stor effekt og bare brukes i vinterhalvåret. Samtidig, må man dimensjonere for topplasten. SBE mener derfor regulator må ha med seg et helhetsbilde når man ser på arbeidet med en ny oppgavevariabel basert på effektflyt. Hvordan en slik oppgavevariabel konkret utformes er helt vesentlig for å ivareta alle nettselskapene på en god måte.

Når det er sagt, ønsker vi kommentere mer spesifikt på rapporten utarbeidet av Thema Consulting Group. Først og fremst er dette et omfattende arbeid, hvor vi mener konsulenten har gjort en god jobb med å kartlegge mulige beregningsmetoder etter tilgjengelig datakvalitet, beregningsmetoder og kompleksitet. Videre er rapportens innhold svært teknisk og krevende å sette seg inn i, som gjør det krevende å kunne gi meningsfulle tilbakemeldinger på dette stadiet. Av hensyn til å sikre en best mulig forståelse av innholdet for nettselskap og samfunn, mener vi det ville vært hensiktsmessig om regulator hadde lagt opp til forenklete presentasjoner av rapportens innhold.

Rapporten tar opp flere metoder for datainnsamling og ulike utviklingsfaser for å samle inn slike data. SBE mener at forslagene i rapporten vil kreve mye innsats og arbeid fra nettselskapene for å kunne rapportere godt på ulike data. Vi mener det er viktig å unngå unødvendig mye rapportering som tar nettselskapenes tid og kapasitet bort fra å gjøre sine viktigste oppgaver – planlegge, bygge og sikre strømnett. Vi mener særlig dette er tilfelle når prosjektet er av meget teoretisk natur og gevinstene fra prosjektet er tilknyttet høy

usikkerhet.

SBE forstår at det kan være tilfeller hvor effektdistanse vil gi et bedre bilde av kraftsystemet enn dagens oppgavevariabler. Likevel er vår helhetsforståelse at dette arbeidet fortsatt ligger flere år unna å kunne ha god nok informasjon til å bytte ut dagens oppgavevariabler. Dette prosjektet har krevd mye tid og ressurser – og vil kreve flere ressurser fremover. I dagens kritiske kraftsituasjon med mange viktig oppgaver trenger ressurser- hvorav raskere konsesjonsbehandling er en slik oppgave – stiller vi spørsmål om et prosjekt med usikker effekt og gevinst er mest hensiktsmessig bruk av regulators og samfunnets knappe ressurser.

Med vennlig hilsen



Truls Wickholm

Direktør for Samfunnsbedriftene Energi